

צ'ון תורני שכונ'י

בעזה"י

אגדת השל תורה

גליון 726

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פנתה האה

לפני כמה שנים נפגשו בליל יום השואה, הרב הראשי לישראל ישראל מאיר לאו שליט"א וחבר הכנסת טומי לפיד, שניהם ניצולי שואה, כל אחד מפורסם בתחומו, לדיון שכותרתו "איפה אלוקים היה בשואה".

מדובר במסמך מרתק ואותנטי שניתן ללמוד ממנו רבות על ההבדלים בין היהודי המאמין לזה שאינו והוא מציף ומדגיש גם את כל המטענים הרגשיים והאמוציונאליים.. במהלך הדיון הגיעו השניים פעם אחר פעם לנקודה שבה טומי לפיד סירב לקבל את גישתו של הרב לאו המצהיר אמונה ואמונים לאלוקים גם אם אינו מבין את כל מעשיו ודרכיו.

"האם סיימתי להודות לאלוקים על כל הטובות שעשה עימי, על ניסי ההצלה שלי ועל החיים שזכיתי בהם, שאוכל להתחיל להקשות עליו בשאלות?" שואל הרב לאו.

תוך כדי הדברים עלתה בי התובנה כי הבדלי הגישה בין השניים מתחילים עוד הרבה לפני שאלת השואה. השאלה הראשונה היא ביחס למציאות החיים. האם הכל מגיע לי, האם הנחת היסוד היא שהכול חייב להיות מושלם וממילא אין צורך להודות על המובן מאיליו ומאיךך כאשר מתרחשים דברים רעים זו הוכחה לכך שאין מי שמשגיח ומנהל את העולם. או שהגישה היא שלא מגיע לי כלום, וכך כל נשימה של אוויר, כל פרוסת לחם שלא לדבר על בריאות, משפחה, פרנסה ועוד דברים הסובבים אותי הינם מתנה שיש רק להודות עליה בכל פה וכאשר אני נקלע למצבים בהם איני מבין את דרכי ההשגחה ארכין את ראשי בענווה ולא אבעט במי שהיטיב עימי עד כה. <<

<< בפרשת השבוע אנו פוגשים ביעקב אבינו שמבטא את הגישה הזאת במילים "קטונתי מכל החסדים ומכל האמת". יעקב, שבמשך כל חייו התהלך בדרכי האלוקים במסירות נפש ובהתמדה עיקשת, לא חש כלל שמשחו מגיע לו, נהפוכו, הוא מסתכל סביבו על החסדים הרבים להם זכה, "כי במקלי עברתי את הירדן ועתה הייתי לשני מחנות" הוא לא מדבר על הקשיים שעבר ועל ההתמודדות שנצרך לה בשנים שחי עם חמיו הנוכל אחרי שנאלץ לברוח חסר כל מבית הוריו מפחד אחיו המבקש לרצוח אותו. הוא חש אסיר תודה על מה שקיבל ומבקש בענווה, לא כתביעה ולא כבקשה כי בתחינה ובבקשה מאלוקים הטוב והמטיב "הצילני נא". גם בהמשך, כאשר יעקב ועשיו נפגשים אפשר בהחלט לראות את השוני הגדול בין השקפת העולם שלהם. כאשר עשיו מתאר את יכולותיו הכלכליים הוא מבטא זאת במילים "יש לי רב" לעומת יעקב שאומר "יש לי כל". ההבדל המהותי בין ה"רב" של עשיו ל"כל" של יעקב נובע שוב מראיית העולם של עשיו האומרת יש לי רב - כלומר יש לי הרבה, זה לא אומר ששבעתי בוודאי לא אומר שאני מכיר תודה וטובה על כך. לעומת ראייתו של יעקב האומרת יש לי כל- יש לי כל מה שאני צריך, לא בהכרח שיש לי כמות גדולה אבל כל מה שאני צריך, יש לי. משפט כזה יכול להיאמר רק על ידי מי שלא חש שחייבים לו כלום ומכיר טובה על כל פרט שקיבל. הדבר בא לידי ביטוי גם בדברי המשנה בפרקי אבות, "איזהו עשיר, השמח בחלקו". חז"ל הבינו שמי שאינו מרוצה ממה שיש לו, מי שלא חש שכל מה שיש לו זה פלוס, הוא תמיד יחיה במינוס ולא משנה מה מצב חשבון הבנק שלו. הוא יכול להיות מיליונר אבל הוא לעולם לא יהיה עשיר. כל עוד לא יחוש שמח בחלקו ושלא חייבים לו מאומה המקסימום שיהיה לו זה ה"רב" של עשיו, אך בוודאי שלא יהיה לו את ה"כל" של יעקב.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:16 4:14
נא לשימור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַחֵידוּשׁ

הדלקת נרות במסיבת חנוכה ובבית הכנסת נהגו כל ישראל, שמברכים ומדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת כדי לפרסם את הנס. ומנהג זה נפסק על ידי מרן השלחן ערוך (בסימן תרע"א), וכן נהגו בכל התפוצות. ובכותל המערבי, גם כן נהגו להדליק נרות חנוכה בין תפלת מנחה לתפלת ערבית. ופעמים רבות כיבדו בהדלקת הנרות את גדולי הדור, כדי לפרסם יותר את הנס, וכמה פעמים הוזמן מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל להדלקת נרות חנוכה בכותל המערבי, ועל אף שהיה זמנו יקר מאד בעיניו, בכל זאת מצא לנכון להדליק שם נרות חנוכה לפרסום הנס.

ומכאן יצאו לדון גדולי דורינו, לגבי מסיבות חנוכה שנעשות באולמות וכדומה בלילות חנוכה, ומשתתפים שם קהל רב ומביאים לשם תלמידי חכמים שישמיעו דברי תורה ומוסר לחזק את העם בתורה ובקיום המצוות. האם רשאים להדליק שם נרות חנוכה בברכה או לא. ושורש הספק בזה, הוא משום שיש אומרים שמנהג ההדלקה הוא דווקא בבית הכנסת, מפני שבית הכנסת דומה קצת למקדש ששם אירע הנס, אבל במקומות שאינם בית כנסת, אי אפשר להדליק.

ולמעשה מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל פסק שאין לברך על הדלקה כזו, מפני שעצם ההדלקה בבית הכנסת אינה מפורשת בגמרא, ורק היא מנהג קדמון שנהגו בו עוד מזמן הגאונים, ולכן נהגו גם לברך על הדלקה זו בבית הכנסת, אבל במקומות שאינם בית כנסת אי אפשר לברך.

רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל פסק, שאפשר להדליק נרות ואף לברך על ההדלקה במקומות אלו, מפני שיש בהדלקה זו פרסום הנס גדול, וגם יש אנשים שאינם מדליקים בבתיהם, ולכן הנהוגים להדליק בברכה במקומות אלה, יש להם על מה שיסמכו. (חזון עובדיה עמוד מז)

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"עם לבן גרתי" - עם לבן גרתי" - ולא למדתי ממעשיו הרעים. ידועים דברי הרמב"ם בהלכות דעות (פרק ו) שהאדם מושפע מהחברה בה הוא נמצא. [אדם שבא לבית כנסת שמדברים שם, עלול להיכשל גם הוא בכך. כמו כן, אדם המסיר את התפילין ראשון, עוד לפני שהסתיימה התפילה, עלול לגרום לכך שאחרים "יזכרו" שהם ממנהרים מאד, ומיד יסירו גם הם את התפילין עוד לפני סיום התפילה...]. לכן, אומר הרמב"ם, אם אדם נמצא בעיר של רשעים, עליו לעבור לעיר אחרת. ואם אנשי המדינה רשעים, שיעבר למדינה אחרת. ואם אנשי כל המדינות רשעים - שילך לגור במדבר. אם כך איך יכול להיות שיעקב גר עשרים שנה עם לבן בחרון, ולא הושפע כלל, ומכריז אם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי?

אפשר לומר: - האם ראיתם אדם שעובד ברפת עשרים שנה ומתחיל לעשות "מווו..."? התשובה: לא. אבל איך יתכן שה"חברה" אינה משפיעה עליו? התשובה היא שמבהמות - אין סיכוי שיושפע! וכך גם אצל יעקב, גר עם לבן ולא למד ממעשיו הרעים. מדוע? מגלה יעקב אבינו כי **"ויהי לי שור וחמור"** - התייחסתי ללבן כאילו הוא שור או חמור!...

"ויעל מעליו אלוהים במקום אשר דיבר איתו"

רש"י: איני יודע מה מלמדנו...

מה חידש רש"י בזה שאמר "איני יודע מה מלמדנו"? ביאר באופן נפלא הרב הקדוש ר' מנחם נחום ממאקריב זצ"ל כידוע "ויעל" הוא לשון סילוק, "אלוקים" הוא מידת הדין, ו"דיבור" הוא לשון קושי. כיצד יכול האדם לסלק מעצמו את מידת הדין? כשמאמין שכל הייסורים באים בהשגחה פרטית וכל מה שה' עושה הכול לטובה, וזהו כוונת הכתוב איך האדם יכול לגרום ל"ויעל מעליו א-לוקים" כלומר לסלק מעליו את מידת הדין? וכל זה "במקום אשר דיבר אתו" כשתוקפים אותו דיבורים קשים וייסורים? אומר רש"י "איני יודע מה מלמדנו" קבל את הכול באמונה ותצהיר "איני יודע מה" אני לא מבין כלום! אני רק אוחז באמונה פשוטה שהכול מה' והכול לטובה ואז כל הדינים הקשים יסתלקו מעליך...

בזמן שנודע ליעקב אבינו שעשוי אחיו בא לקראתו עם פלוגת לוחמים, הדבר ראשון שהוא עשה זה לחלק את העם והממון לשתי מחנות - כדי לצמצם את היקף הסכנה, ומכאן אנו למדים יסוד גדול: כאשר נקלע אדם לבעיה או צרה חלילה, אל לו להתחמק מהבעיה באמצעות המילים הכבירות "יהיה טוב"..." ה' יעזור... הכל מלמעלה... אל לו לטמון את הראש באדמה ולסמוך על הנס ולצפות שמלאכי עליון יגוננו עליו ויעשו עבורו את העבודה, אלא גם אם זכויותיו רבות - ואפילו אם קוראים לו יעקב אבינו, עליו להתאמץ כפי שידו משגת ולעשות את כל התחבולות כדי להציל את עורו וממונו, ולמזער את הסכנה עד כמה שיוכל. ורק כאשר כלו כל הקיצים ואין לאדם שום דרך התגוננות, אזי יסמוך על הנס.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"ויחן את פני העיר"

מה בא ללמדנו? – שצריך אדם להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנה (פסיקתא זוטרתי). בספר 'גדול ישראל', בו מובאות עובדות נפלאות מתולדות חייו של עבד ה' נאמן, הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, מסופר כדלהלן: בהיותו בן 10 שנים בלבד, נשלח הנער הצעיר ללמוד בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, בראשות הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל. כיון שהימים היו ימי מלחמת העולם השנייה, תנאי המחיה בישיבה, ובכלל, היו קשים עד מאוד. משפחות שלמות רעבו לחם, וגם בני הישיבה נאלצו להסתפק בפת לחם חריבה. בחדרו של הנער הצעיר ישראל גרוסמן, היה תלמיד נוסף, שהתגורר ליד חיפה, וביתו היה בית-עשירים. הוריו היו מגיעים מדי פעם לישיבה, ונותנים לבנם דברי מזון טעימים, עוגות ומאכלי מתיקה, כדי להשביע את רעבונו. בטוב ליבו של בן-העשירים, לא שמר את המאכלים הללו רק לעצמו, אלא נתן גם לישראל גרוסמן לטעום מהמאכלים הטעימים, שאכן החיו את ליבוואפשרו לו ללמוד ביתר-חשק. כך היה במשך תקופה ארוכה. בשלב מסוים נפרדו דרכיהם של השניים. הוריו של בן – העשירים באו בפתע ולקחוהו מן הישיבה, והעבירו אותו למקום לימודים אחר, מבלי שתהיה לו אפשרות להיפרד מחבריו. הפרידה הפתאומית והבלתי-צפויה גרמה צער רב במיוחד לישראל גרוסמן הצעיר. 'עוגמת הנפש שלי נבעה מכך שלא התאפשר לי להודות לנער ההוא על המאכלים שנתן לי, שחזקו את גופי, ועל ידי כך למדתי יותר בחשק', סיפר הגר"י גרוסמן לצאצאיו ברבות הימים. במשך כל ימיו חיפש הגר"י גרוסמן את בן-העשירים הלז, ולא מצא. מידת הכרת הטוב שהייתה טבועה בו, בגאון זה, לא נתנה לו מרגוע ומנוחה. הוא ביקש והתפלל בכל מאודו למצוא את מי שהיטיב אתו, ולהודות לו על כך בפה מלא. גם כאשר גדל בתורה, והפך לאחד מראשי הישיבות המפורסמים, ונודע כאחד ממחברי הספרים התורניים רבי-הערך, השקיע זמן ומשאבים על מנת לאתר את מטיבו, אולם כל המאמצים עלו בתוהו. 70 שנים חלפו, ועדיין לא מצא הגר"י גרוסמן את בן-העשירים. אבל מי שמחפש ומבקש, סופו שיזכורו מן השמים למצוא אתה מבוקשו. זמן לא רב לפני שנפטר לבית עולמו, ישב הגר"י גרוסמן במקום תפלתו הקבוע, בבית הכנסת 'פרושים' בשכונת בתי וורשה בירושלים, שם שימש כרב בית הכנסת. לפתע מבחין הרב במתפלל חדש, שלא הכירו, הנכנס לבית הכנסת. רבי ישראל נכנס עימו בשיחה, והתעניין אודותיו. כשאמר לו האיש את שמו ושם משפחתו, רעד הגר"י גרוסמן מהתרגשות, עד שהנוכחים החלו לחשוש לשלומו. 'האם למדת בבחרותך בישיבת תפארת ישראל בחיפה? – שאל רב בית הכנסת. משהלה השיב בחיוב, הגיעה התרגשותו של רבי ישראל לשיאה. למרות חולשתו הגדולה, קם הרב על רגליו, ואמר: 'ברוך השם שיתאפשר לי עתה לפרוע חוב ישן-נושן בן שבעים שנה!' האיש הביט על הגר"י גרוסמן, ולא ידע כלל על מה הוא מדבר.

אבל כאשר הרב הזכיר לו את מה שעבר עליהם בבחרותם, ואת ההטבות שעשה אתו, נזכר האיש באירועים אלה, והתרגש אף הוא עד דמעות לפגוש את מי שהיה אתו בחדר בישיבה.

"דע לך, אמר הגר"י גרוסמן, כי אני חייב לך הכרת הטוב, מעומק ליבי, וזה כבר קרוב ל-70 שנה שאני תר אחריך כדי להודות לך על מה שעשית עמדי, ואם יש בי כיום תורה ומעשים טובים, הרי שחלק מזה נזקף לזכותך, על ידי שהיטבת עימי בנתינת המאכלים שהעניקו לי חוסן וכוח להמשיך ולהתמיד בלימוד התורה".

למדנו מכאן על כוחה של הכרת הטוב, עד היכן הוא מגיע. ולמדנו עוד, שכיון שהגר"י גרוסמן ביקש כל כך למלא את הכרת הטוב לבן – העשירים ההוא, לא נתנו לו מן השמים את האפשרות לעזוב את העולם הזה עד שיודה למי שעשה אתו את החסד הגדול.

בעל ה'קדושת יום טוב'

נסע לאספת רבנים בפעסט.

הוא לקח אתו את בנו לימים

האדמו"ר מסאטמאר. על אם הדרך,

הגיעה שעת התפילה, והנער הצעיר נעמד להתפלל בהתלהבות וברגש. הזדמן למקום אחד המשכילים, וכשראה את עלם החמודות עומד בתפילה ומתנועע כל גופו, כשפאותיו מתבדרות הנה והנה, מילא פיו שחוק ולעג. כשהסתיימה התפילה, פנה אל הנער בכוז: "מה, פורים היום? למה לא הבאת רעשן?" השיב הנער השנון: "לא ידעתי שאפגוש את המן בדרך..."

אי שם בברית המועצות בשנות השלושים. הטלפון מצלצל במטה השירות החשאי הק.ג.ב. - "שלום, הגעת למטה הק.ג.ב.?" - "כן מה אתה רוצה?" - "אני רוצה להלשין על השכן שלי יענקל רבינוביץ כאויב המדינה. הוא מסתיר יהלומים בגזעי העצים להסקה שלו." "כעבור כמה שעות, פושטים שוטרים על הבית, חותכים את כל העצים ולא מוצאים כלום, הם עוזבים בכעס. למחרת, הטלפון מצלצל בבית של רבינוביץ.

"יענקל, השוטרים הגיעו?" השכן אומר: "כן, הם עשו עבודה מצוינת" "יופי, עכשיו תורך להתקשר, אני צריך שיהפכו לי את האדמה בגינה."

קצת מאתנו

"עם לבן גרתי" "עם לבן גרתי" - ולא למדתי ממעשיו הרעים (רש"י).

הקשה מרן ה"חפץ חיים" זי"ע הכיצד מתגאה ומתפאר יעקב בצדקתו?

והשיב כי לא כן כפי הפשט הפשוט אלא היפוך הדברים. יעקב אבינו ברוב צדקתו

התאונן שלא למד מלבן שבעשותו מעשים רעים עשה זאת בצורה מושלמת ודבק ברשעות ויעקב במעשיו הטובים עדיין לא הגיע לשלימות באותו תוקף ומרץ שעשה לבן. שכך כתוב בתהילים: "מאויבי תחכמני" היינו שמן האויבים יש להחכים וללמוד שכשם שהם עושים אותם בתשוקה וזריזות כך אנו צריכים לקיים התורה והמצוות בחשק והתלהבות.

בספר "בן איש חי" (דרושים) לרבינו יוסף חיים מבבל, הביא משל נפלא הפותח לנו צוהר לדרגתו של יעקב אבינו: ביום מן הימים, נפגשו בשמי מרום שני מלאכים השונים זה מזה בתכלית השינוי - יצר טוב ויצר רע. פונה היצר הרע לרעהו בהתרסה: אין זה פלא שאתה מצליח לשכנע בני אדם שיקיימו את רצון השי"ת ולא יפלו בתאוות העולם השפל, שהרי לוקח אתה אנשים של צורה, ששיג ושיח אין להם עם מנעמי החיים ומעודם לא בילו את זמנם בהבלי תבל. הבה ונראה כיצד יעשו אותם אנשים אם יגלו את חלקו האחר של העולם שנסתר מעינינו עד עתה, סיים השטן הוא מלאך המוות בתרועת ניצחון.

היצר הטוב שידע היטב הדק שכל כוחם של שומרי המצוות והדבקים בה' יתברך מגיע דרך צינור אחד ויחיד - לימוד התורה הקדושה, כמאמרם "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:), הסכים להצעה. לרגע זה חיכה היצר הרע והעלה את שמו של חסיד שהיה שקוע כל היום בתורתו ובתפילתו. ירדו שניהם ושכנעו את החסיד לצאת בחצות הלילה, לשוטט ברחובות העיר ולראות מה עושים בני האדם שאינם בני תורה. נכנס החסיד לבית מרזח שנקרה בדרכו והסתכל על הנוכחים בעניין, מעודו לא ראה בשעת חצות קיבוץ אנשים כה גדול שלילה כיום יאיר עבורם. לאחר רגעים ארוכים פנה והלך לביתו, כשהיצר הרע עוקב אחריו כדי לראות מה יעשה כעת. משנכנס לביתו התיישב לארץ והחל לבכות מרה: "אוי לי על הכלי שחישבתיו לזהב והתברר לי היום שהוא של נחשת"... אשתו ראתה ותמחה: הרי מעודך לא עסקת במסחר, מניין לך כלי זהב? או שמא שתית לשכרה עם הריקים שראית?! ענה לה החסיד בשברון לב: "בטוח הייתי שתורתי ותפילתי הם בדבקות נעלה שאין ערוך לה, אבל היום ראיתי אנשים שמרוב תשוקתם להבלי העולם לא שתו לבם לתה וקפה המונחים על שולחנם, ולא לגמו מהם עד שהיו צוננים לגמרי. ואילו אני, נוהג לשתות קפה חם באמצע הלימוד, אות הוא שאיני שקוע די בתורתיי".

שאלו פעם את בעל חידושי הרי"ם זי"ע, מדוע החילוניים כל כך מצליחים במעשיהם הרעים, והלא השקר אינו ראוי לקיום. והשיב על כך, החילוניים עושים אמנם את מעשיהם למען השקר, אולם הם עושים זאת באמת ובתמים, ואילו החרדים עושים אמנם למען האמת, אולם אינם עושים זאת בכל האמת והתמימות.

לבריאות ברכה והצלחה
סמי בן חילוה הי"ו
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאל סאלם בן נגיס ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

השיעור של הרבנית דניס שרבי תחי'
בימי ראשון בשעה 20:00
בבית הכנסת "יגדיל תורה"
רח' הרצל 52 במקלט

שיעור בפרשת שבוע
מהרב **שמשון פוקס** שליט"א
כל יום חמישי מיד לאחר מנחה
בביכנ"ס **אור אבנר**
רח' משה דיין קרית הסביונים **יהוד**
מנחה - בשעה 16:10

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) 16:15
שיעורי תורה אחרי ערבית

בית הכנסת
"יעולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
תפילות בימי חול: שחרית - 7:30
מנחה - 16:10 ערבית - 16:50
שיעורי תורה אחרי ערבית
יום א' ב' ד' - רב בית הכנסת
הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א
יום ג' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ה' - הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:00
תפילות שבת קודש:
שיר השירים - 16:00 מנחה - 16:15
קבלת שבת - 16:40
שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30
מנחה ב' - 16:00 ערבית - 17:00
שיעורי תורה בשבת:
הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00